

İSTANBUL
ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

18. Yüzyıl İstanbulu'nda Evlilikte Mülkiyet Düzeni Üzerine Bazı Gözlemler, 1750-1840

Leyla Kayhan Elbirlik

Günümüzde olduğu gibi 18. yüzyılda da mülkiyet kavramı, evliliğin gerçekleşmesi ve dağılımındaki en önemli etkenlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Evlilik iki kişinin hayatını birleştiren bir ögeydi; buna rağmen kadın ve erkeğin hukuki açıdan münferiden taşınabilir ve taşınmaz mülk sahibi olabilmeleri, Osmanlı toplumunu aynı dönemde Avrupa'daki evlilik içi mülkiyet düzeninden farklı kılan bir unsurdu. Yeniden evlenme oranlarının yüksek olduğu 18. yüzyıl İstanbulu'nda kadınların mülkiyet sahibi olabilme ve mahkemeyi kullanabilme haklarının işlevselliği, onlara gerek aile içinde gerekse kamusal alanda farkedilir bir görünürlük ve özerklik kazandırmıştı. Leyla Kayhan Elbirlik konuşmasında, evli çiftler arasında mülkün nakit ve gayrimenkuller olarak paylaşım modellerine ve el değiştirme şekillerine değinerek, 18. yüzyıl İstanbulu'nda karı-koca ilişkisinde sıkça rastlanılan bu alış veriş uygulamalarının etkisiyle, kadın ve erkeğin içinde buldukları evlilik kurumunu nasıl algıladıklarını ve istedikleri düzeni kurabilmek için hangi stratejilere başvurduklarını ortaya koymaya çalışacak. Ayrıca, bu dönemde kadınların ekonomik alandaki faaliyetlerini inceleyerek, evliliğin iki taraf için de ne gibi bir kontrol ve teminat mekanizması oluşturduğunu sorgulayacak.